

POSTANOWIENIE

27 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku K.A. i I.A.

z udziałem J.F.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej K.A. i I.A.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z 20 lutego 2025 r., I Ca 556/24,

1) odrzuca skargę kasacyjną,

**2) oddala wniosek uczestniczki od zasądzenie od
wnioskodawców kosztów postępowania kasacyjnego, w tym
kosztów zastępstwa procesowego.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 lutego 2025 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w sprawie z wniosku K.A. i I.A. z udziałem J.F. o zasiedzenie, na skutek apelacji wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w Nisku z 29 sierpnia 2024 r., oddalił apelację (pkt I), a ponadto rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wnioskodawcy wnieśli skargę od postanowienia Sądu drugiej instancji, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazali, że wniesiona przez nich skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Uczestniczka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną wnioskodawców, w której wniosła o odrzucenie skargi (jako oczywiście niedopuszczalnej, w szczególności z uwagi na brak podstaw kasacyjnych), ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżących na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawców podlegała odrzuceniu jako nieopłacona w terminie.

Zgodnie z art. 398⁶ § 1 k.p.c. czuwanie nad tym, aby w skardze kasacyjnej nie występowały braki formalne, należy w istocie do przewodniczącego w sądzie drugiej instancji. Jednocześnie należy zauważyć, że chociaż zasadniczy ciężar kontroli tego, czy wymagania formalne zostały zrealizowane (zarówno co do prawidłowości, jak i terminowości) spoczywa na sądach drugiej instancji, ustawodawca nie wyłączył jednak w tym obszarze również kompetencji Sądu Najwyższego. W myśl art. 398⁶ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca bowiem skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

W niniejszej sprawie wnioskodawcy zawarli w skardze kasacyjnej wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi. Postanowieniem z 6 czerwca 2025 r. referendarz sądowy w sądzie drugiej instancji oddalił ten wniosek. Wnioskodawcy wnieśli skargę na powyższe postanowienie referendarza sądowego. Postanowieniem z 14 lipca 2025 r. Sąd drugiej instancji utrzymał w mocy postanowienie referendarza sądowego z 6 czerwca 2025 r. Odpis tego postanowienia został doręczony pełnomocnikowi wnioskodawców 31 lipca 2025 r. Stosownie do art. 112 ust. 3 u.k.s.c. od 31 lipca 2025 r., biegł tygodniowy termin na wniesienie opłaty od skargi, który bezskutecznie upłynął 7 sierpnia 2025 r. Pismem nadanym 18 sierpnia 2025 r. wnioskodawcy wnieśli o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od skargi

kasacyjnej, przedkładając dowód wniesienia tej opłaty. Postanowieniem z 11 września 2025 r. Sąd drugiej instancji przywrócił wnioskodawcom termin do wniesienia opłaty od skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego początkowo uznawano, że możliwe jest przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty lub terminu do usunięcia braków formalnych środka zaskarżenia (wyrok SN z 17 lipca 1979 r., IV CR 232/79, OSNC 1980, nr 1-2, poz. 16; postanowienie SN z 10 listopada 2006 r., I CZ 61/06).

Stanowisko to jednak zostało zarzucone i w jego miejsce pojawiły się dwa poglądy.

Wedle pierwszego wniosek taki jest niedopuszczalny, ponieważ usunięcie braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia nie jest samodzielną czynnością procesową (postanowienia SN: z 9 lipca 2008 r., V CZ 44/08; z 9 lutego 2018 r., I CZ 13/18; z 20 września 2018 r., IV CZ 38/18; z 29 września 2023 r., III CZ 265/23, OSNC 2024/2/22); według zaś drugiego - dopuszczalność tego rodzaju wniosku warunkowana jest tym, by nie zostało jeszcze wydane rozstrzygnięcie stanowiące wynik uchybienia terminowi usunięcia tych braków (postanowienia SN: z 27 stycznia 2005 r., II UZ 48/04; z 22 lutego 2006 r., III CZ 4/06; z 10 listopada 2006 r., I CZ 61/06; z 20 lipca 2012 r., II CZ 55/12; z 20 września 2013 r., II CZ 50/13; i z 22 listopada 2017 r., IV CZ 75/17).

Za prawidłowe należy stanowisko wykluczające dopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia. Czynnością procesową w rozumieniu art. 168 k.p.c. jest wniesienie środka zaskarżenia, który powinien spełniać wymagania formalne i powinien zostać należycie opłacony. Nie jest natomiast taką czynnością uiszczenie opłaty, dołączenie brakujących odpisów apelacji, wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia czy usunięcie innych braków formalnych; do wywołania skutków procesowych w postępowaniu zdolne jest bowiem zaskarżenie orzeczenia. Uiszczenie opłaty lub usunięcie braków formalnych środka zaskarżenia nie ma rangi samoistnej (odrębnej) czynności procesowej. Ma tylko to znaczenie, że współwarunkuje nadanie biegu środkowi zaskarżenia, a zatem podporządkowane jest wyłącznie celom środka zaskarżenia.

Nie ma przy tym podstaw do uznania, że uzupełnienie braków środka zaskarżenia ma status samodzielnej czynności procesowej wówczas, gdy nie doszło jeszcze do odrzucenia środka zaskarżenia. Nie można również uznać, że ewentualna dopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia miałyby zależeć tylko od tego, czy organ procesowy odrzucił już, czy też jeszcze nie odrzucił środka zaskarżenia; taki pogląd prowadzi do przypadkowych rezultatów. W niniejszej sprawie, skoro termin do uzupełnienia braków formalnych środka zaskarżenia upłynął bezskutecznie, środek zaskarżenia podlega odrzuceniu, a wydanie decyzji procesowej o jego odrzuceniu jest obowiązkiem organu procesowego.

Z przytoczonych względów należało odrzucić skargę kasacyjną (art. 398⁶ § 3 k.p.c.). Jednocześnie w niniejszej sprawie brak było podstaw do uwzględnienia wniosku uczestniczki o zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym. Wniosek ten, zgłoszony w odpowiedzi na skargę, został co prawda powiązany z wnioskiem o odrzucenie skargi, ale uczestniczka nie wskazała, że skarga powinna kasacyjna wnioskodawców powinna zostać odrzucona z uwagi na jej nieopłacenie w terminie.

SSN Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

Kamil Zaradkiewicz

[SOP]